

-Bladet

LOKALNYHETER FRÅN LÖABYGDEN

NR 2 1986

KÄND LÖA-AKTRIS MED BARN RAMSBERGSPRÄST MISSTÄNKTS VARA FAR!

Gun Ardesjö är med barn. Frågan är om det är James Hollingworth som är far till det väntade barnet. Eller om det är kyrkoherden Boris Gudmundsson i Ramsberg som varit framme? Och hur kommer Elisabeth Lager i så fall att reagera när hon får veta det?

Löa-Bladets utsända kom lite oförhoppandes in på en av repetitionerna av Lasse-Maja och blev till en början smått förskräckt. Vad i allsindar var det de stod och diskuterade så vitt och brett?

Sammanhanget klarnade såsmåningom. Det är så att Gun Ardesjö faktiskt är "på det viset". Ett faktum som knappast går att dölja när det är dags för Lasse-Maja i hyttan i sommar och Gun ska spela pigan Anna-Stina. Alltså måste man fila lite grand på manuset så att den putande nagen passar in också i spelet. Därav de oblyga misstankarna mot nämnda herrar i deras skepnad som Lasse-Maja respektive brukspatron Collin. Hur diskussionen slutade får vi se den 3 juli.

Rubriken här ovan stammer således inte alldeles helt med verkligheten, det ska vi för säkerhets skull betona. Vi satte dit den bara för att locka er läslust lite mer. (Medge att ni ganska lätt gick in i den fällan?!)

För övrigt har nog den mest rätt som misstänker länsman Carl Wennervik för fadersskapet. Han som spelas av Thomas Rydén.

Nog med skvaller nu, det här

Medalj åt Arne!

Arne Ericsson har av orebro läns Hembygdsförbund tilldelats Djurklou-medaljen. En synnerligen välförtjänt utmärkelse av vår hyttfogde som med en så enastående energi och entusiasm verkat och verkar för att Löas historia och bygdekultur ska bevaras och att kommande generationer ska förstå och lära av det som varit. Hur många skolbarn, pensonärer och andra som genom åren följt Arne på en rundvandring genom Löa hytta, genom järnhanteringens historia och genom människornas livsvillkor förr är det väl ingen som kunnat räkna. Men att alla dessa lämnat Löa en upplevelse rikare, det är helt klart.

Medaljen, som med stor urskiljning delas ut till för tjänta personer inom hembygdsrörelsen, har sitt namn efter Nils Gabriel Djurklou, som grundade Foreningen för Nerikes Folk språk och Fornminnen 1856. Arne Ericsson fick sin medalj i samband med Hembygdsförbundets årsmöte på Sanna Hed, lördagen den 31 maj.

skulle handla om Lasse-Maja!

Nervöst in i det sista

Det är alltså premiär torsdagen den 3 juli. Skådespelare och regissören ser nog fram emot den dagen med

(forts sid 3)

VI KOMMER IGEN I

Här kommer så Löa-Bladet nr 2. Lite senare än utlovat visserligen, men vem hade väl trots något annat?

Vårt försök att på det här sättet sprida aktuell, lokal information har i alla fall uppskattats. Det har vi mångas ord på. Att läsa om människor och händelser i sin egen by tycker de flesta om. Och att nuet också är en del av den bygdekultur vi vill värna om är en tanke som lätt accepteras.

Kruxet är förstås att även ideellt arbete kostar pengar i någon ände. Hembygdsföreningens styrelse har beslutat att planerna att ge ut fyra nummer ska stå fast för i år, men förhoppningen är att också någon annan förening kan gå in och bistå med tryckkostnaderna.

Det ska väl kunna ordna sig tycker man, i en så här företagsam by. För löaborna är företagsamma. Det visar vi bl a i det här numret av Löa-Bladet där vi studerat byns företag lite närmare. Visste ni att företagen var så många?!

Att det är något särskilt med Löa är förresten en gammal sanning. Det finns en gammal härlig uppteckning i arkivet som visar att redan för 100 år sedan visste folk i omliggande byar att "löarna" var någonting alldeles speciellt.

Enligt Rune Ruhnbro på Hembygdsförbundet i Örebro är Löa så unikt att det borde göras museum av hela byn! På sid 11 berättar vi mer om hans förslag att göra Löa till ett ekomuseum. Visst är det ett spännande förslag?

Och så glöm inte att beställa biljetter till Lasse-Maja. Från den 15 juni finns de till försäljning i

Skolan står kvar

Löa Skola ska inte läggas ner! I varje falls finns det inga som helst beslut om den saken ännu. Vi citerar direkt ur protokollet från den skolenhetskonferens som hölls i maj och där rektor Bengt Björnemalm var ordförande:

"I tidningar har framkommit uppgifter att Löa Skola skulle läggas ner, som ett led i kommunens besparingsplaner. Ordförande upplyser om att några som helst beslut inte finns. Diskussionen angående Löa Skola har uppstått genom att Skolstyrelsens arbetsutskott redogjort för tänkta konsekvenser av en kraftig nedskärning i de kommunala anslagen till skolan. Hittills rör sig det hela bara om mer eller mindre lösa tankar. En nedläggning av Löa eller annan skola kommer självfallet att föregås av en mycket ingående information."

Inte för att rektor Björnemalm lovar särskilt mycket om skolans framtid med den formuleringen, men löabarnen ska väl ha en egen skola att gå till åtminstone nästa skolår. Samma protokoll ger vid handen att vissa lärarförändringar sker vid skolan då. Ing-Marie Larsson byter tjänst med Birgitta Dagvall i Storå för att båda ska få prova på en ny skolform och för Löa ser lärarkåren läsåret 86/87 ut på följande sätt:

Klass 1-2: Birgitta Dagvall
Klass 3-4: Arne Evertsson
Klass 5-6: Lennart Söderlund
Specialundervisning:
Margareta Forss

Löaboden. Samt i turistbyråerna i Kopparberg och Linde. Sno er på, för de kan ta slut snabbt!

Ha i övrigt en skön sommar! Vi återkommer i september.

Red.

LÖA-BLADET

En tidning för Löa med omnejd, utgiven av Löabygdens Hembygdsförening

Redaktion: Margareta Gustafsson, Uddnäs, tel: 301 20 (ansv.utgivare)
Stina Gottliebsson, Petters, tel: 302 55

Tryck: Lennarts Tryckeri, Kopparberg

(forts fr sid 1)

minst lika stor spänning som publiken. I bland har det allt varit lite nervöst. Det är svårt att samla alla på en gång till repetitionerna och man har funderat över om de verkligen ska hinna bli klara till premiären.

Små detaljer måste tränas om och om igen. Hur bär sig t ex en piga åt när hon på ett alldeles naturligt och osökt sätt griper en gaffel på bordet bakom sig och sätter upp den som skydd mot en alltför närgången brukspatron? (Och det utan att i verkligheten sticka ut ögonen på Boris Gudmunsson.) Att klara den artonde träningsrundan runt bordet utan att falla i hysteriskt skratt är säkert inte lätt.

James Hollingworth lovar i alla fall alldeles säkert att på premiärdagen ska alla aktörer vara på plats samtidigt och Alf Mossberg låter helt förtröstadsfull.

- Det är klart att vi blir klara, vi ska ju ha premiär den 3 juli!

Lite nervöst och lite kaotiskt det ska det ju förresten vara ända fram till premiären om det ska bli riktigt bra.

Falskt positiv

Positivt låter alldeles förträffligt kan vi rapportera. Men ingen ska tro att det är äkta vara som Edvard Matz står och vevar på. Bara syntetisk musik och bandspelare.

Blåhusets blåskimrande slaggvägg passar utmärkt som dekor när handlingen utspelas i fängelset i Örebro Slott. Men för salongen i Gammelbo Bruk och andra scener byggs nya fondväggar som skjuts in framför blåhuset. Det är Thomas Rydén som ritar dekoren.

Tidstypiska kläder

Och medan repetitionerna fortskridit i lokalen har Karin Nilsson, Olga Pettersson, Britta Ericsson och Aina Rydholm troget suttit på övervakningen och sytt kläder.

- Inte för att jag någonsin lovade att sy den här gången också, säger Karin och suckar lite grand, men nu sitter jag i alla fall både här och hemma och syr mest varje lediga stund.

En hel frack, byxor, västar, jackor, klänningar till Lasse-Maja

Lasse-Maja visar sig i fruntimmerskläder efter frigivandet.

och alla pigor, hattar, mamelucker mm mm, sammanlagt minst ett 30-tal plagg har hittills kommit ur de flitiga damernas händer. Och ingenting får se ut hur som helst när Karin Nilsson får råda, allt måste passa in i tiden. Uppslagsboken Oraklet ligger mitt på sybordet och ger uppslag till modellerna, men Karin finner inte svar i den på den fråga hon nu så ivrigt vill ha svar på:

- Hade en prostinna någonsin grå klänning i början av 1800-talet? ■

DÅ SPELAS LASSE-MAJA

Torsdag	3 juli	kl 19.00	PREMIÄR
Fredag	4 juli	kl 19.00	
Lördag	5 juli	kl 15.00	
Söndag	6 juli	kl 15.00 och kl 19.00	
Måndag	7 juli	kl 19.00	

På lördagkvällen kl 19.00 blir det seplmansstämma i hyttan och därefter dans på gamla bron.

Söndag kl 11 Högmässa i hyttan och därefter kaffe på hyttbacken.

Här blomstrar FÖRETAGSAMHETEN

Löa är en företagsam by. Listan på de företag som finns här blir rent imponerande lång, med tanke på att löaborna inte är fler än ca 300. De flesta är förstås jordbruksföretag, men variationsrikedomen är stor. Påfallande många unga har på senare år vågat startat eget och litat till sin egen kraft, när andra jobb inte funnits att få. Löa-Bladet har talat med några av dessa nykomlingar bland företagarna för att höra vad de har haft för tankar och motiv inför en sådan satsning, få veta hur de har gått för dem och hur de ser på sina egna framtidsutsikter som företagare i Löa. Det finns många andra än dem vi nu har träffat som det kunde vara intressant att tala med. Löa-Bladet får kanske anledning att återkomma till dem i ett annat nummer.

TORBJÖRN - SNICKARE

Från skärbräda
till taket
på Sheraton!

Torbjörn Lie blev bokstavligt talat snickare av ren olyckshändelse. Han hade från början valt att bli takläggare och arbetade som det när en avslagen metallflisa hamnade så olyckligt att han blev blind på ena ögat.

Då var ett arbete på lägre nivå, så att säga, att föredra, ett där beroendet av stereoseende och avståndsbedömning inte var så stort. Via firman han arbetade på i Stockholm kunde Torbjörn då omskola sig till snickare.

Löa kom lika oplanerat. Det började med en sommarstuga i trakten. Men det stod ju inte på förrän Torbjörn hade lärt sig vilken härlig plats Löa var och vilka trevliga människor som bodde här. Och när han så insåg att här fanns en sportklubb som gärna tog emot aktiva ledarkrafter och att - inte minst - Lillemor Ardesjö fanns här då var beslutet snart fattat. I Löa ville Torbjörn Lie också bo.

Eget var enda alternativet

- Samma dag skolan var slut hade jag bilen packad och for hit, berättar Torbjörn. På firman jag arbe-

(forts på sid 7)

PETER - GRÄVARE

Hittills har
jag klarat
amorteringarna!

Peter Elisson är inte den som gräver ner sig i första taget. Det riktiga strålar entusiasm, famåtanda och glad optimism om hela grabben och Peter ser med stor tillförsikt på framtiden för sig och sin traktorgrävare.

- Inte blir jag väl miljonär på det här, skrattar han, men nog bör jag kunna köra ihop till amorteringarna och en dräglig tillvaro.

Det var i oktober förra året som Peter skaffade sig en egen grävmaskin efter en arbetslös sommar. När arbetsförmedlingen inte hade något att erbjuda fick en tanke som legat och grott ett bra tag bli verklighet i stället - den att bli egen företagare med en rejäl maskin i nävarna. Det kunde ha blivit en skogsmaskin också, men när ett hyggligt erbjudande på en traktorgrävare dök upp blev det klart att Peter skulle bli "Löagrävare".

- Jag tog förarbevis på hjullastare, bandtraktor och grävmaskin i lumpen, berättar Peter, det är ju en enorm fördel att man kan göra det där och sedan dess har jag väl tänkt att jag skulle utnyttja det på något sätt.

(forts på sid 8)

FÖRETAG OCH FÖRETAGARE I LÖA

Företag/ gårdsnamn	Företagare	Verksamhet/produktion	Ant. syssels Helt. Delt.
JORD- OCH SKOGSBRUKSFÖRETAG			
österby	Siw Ahlberg Lars Ericsson	Mjolk och skogsprod.	1 1
Vesterby	Karin o Carl-Gösta Ardesjö	Jordgubbar, potatis, säd och skogsprod.	5 + 30 sä- songanst.
Lakabäcken	Alf Bergström	Skogsprodukter	1
Skönvik	Ulla och Olof Bergström	Mjolk och skogsprod.	2
Sandåsen	Reiard Bergström	Säd, skogsprodukter	1
Sörby	A-L o Karl Bogland	Skogsprodukter	1
Sörby	Göte Bogland	Skogsprodukter	1
Sörby	Nilabolaget	Skogsprodukter	1
Juteboda	Rolf Bjerkelius	Säd, hö, skogsprod.	1
Kullen	Karl Bruckner	Mjolk	1 1
östannor	Britt och Alf Carlsson	Mjolk och skogsprod.	1 2
Lakabäcken	Håkan Einarsson	Hö och skogsprod.	1
Fridhem	B-M o Bo Elisson	Kött och skogsprod.	2
Hyttnäs	Elisabeth o Tor- björn Elvenäs	Mjolk och skogsprod.	2 1
Eriksberg/ Larsbo	Tomas Eriksson	Kött och skogsprod.	1
Norrby	E Forsberg L Svedberg	Mjolk och skogsprod.	1 1
Uddnas	Gerdtsson/ Gustafsson	Skogsprodukter	1
Norr sjölund	Bengt och Åke Gunnarsson	Mjolk och skogsprod.	2
Högekullen	Elsa och Hans Jacobsson	Mjolk och skogsprod.	2
Samuelstorp	Eva-Maj och Bo Jacobsson	Mjolk och skogsprod.	2
Samuelsdal	Kerstin o Erik G Jernberg	Säd, hö, skogsprod.	1
Ånäs	P-O Jernberg	Skogsprodukter	1
ö Löa	Erik Larsson	Säd, hö, skogsprod.	1
Mårtensgård	Magnhild och Lars Larsson	Kött	1
Mårtensgård	Susanna och Lars Larsson	Får och skogsprod.	2
Åby	örjan Larsson Lars Åby	Skogsprodukter	1
Torpa	Larsson	Mjolk och skogsprod.	1
V Löa	Ingalill o Karl- Gunnar Lindkvist	Säd, skogsprod.	1
Stenhaga	Christina o Karl- Olof Pettersson	Kött. Dessutom ges vård åt ungdomar m. sociala problem på gården.	2
Juthemmanet	Eva o Carl-Eric Persson	Skogsprodukter	1
Norrgården	Tomas Persson	Skogsprodukter	1
Aspviken	Donald Persson	Mjolk	1 1
Korsbacken	Malte Persson	Smågrisar, skogsprod.	1 1
ostanby	Kent Ove Söderlöf	Kött, skogsprodukter	1

Företag/ gårdsnamn	Företagare	Verksamhet/produktion	Ant. syssels	
			Helt.	Delt
ÖVRIGA FÖRETAG				
Löaboden	Karin Ardesjö	Försäljn av kläder	2	
	Barbro Gerdtsson	och turistvaror		
Löas Handel	Annika och Susanne	Dagligvaror	2	
	Aronsson			
U Bergström	Urban Bergström	Bilreparationer	1	
Bilverkstad, Skönvik				
ToBi	Torbjörn Birging	Ljudanläggningar		1
Produktion, V Löa		Utveckling av elektro- nikprodukter		
Löagrävarn	Peter Elisson	Gräv och schaktn.	1	
		Försäljn. av kalk, hög- tryckstvättar, dräne- rings slangar och Berg- slagskaminer.		
Svea	Barbro Fallenius	Administrativ service	7	
Factoring AB	Bengt Henriksson	åt mindre företag		
Torpa gård				
S Gottliebsson	Stina	Inform. och PR. Manus	1	
Informations-	Gottliebsson	för broschyrer, företags-		
konsult, Petters		tidn., verksamhetsber.mm		
Hb Byggtjänst	Erik Gunnarsson	Ny- och ombyggnad.	3	
V Löa	Sune Nordin			
Nina Hedenius,	Nina Hedenius	Filmprod. för TV	1	1
Foto/Film		och video		
Norra gården				
Bergslagens	Bodil Johnsson	Fastighetsförmedling	1	1
fastighets-	Per Ivar Persson			
förmedling, Norrgården				
Löa	Erik Larsson	Rensning och krossning		1
Kvarnbolag		av fodersäd		
Lies	Tobjörn Lie	Finsnickeri, legotillv.	1	
Snickeri, Dunderbacken				
Löfgrens	Anders och Gösta	VVS-installationer, re-	2	
Ror HB	Löfgren	parationer		
Hermetican-	Bengt Råstock	Tillverkning, försäljn.	1	
fabriken		o montering av tätningss-		
		lister		
Löas	Anders Söderlöf	Hemslojd, legotillverkn.		1
Snickeri				
Dunderbacken				
Lars Åby	Lars Åby	Filmproduktion för TV	1	1
Film/Foto		och video		
Norra gården				

Totalt sysselsätter Löas företag 52 heltids- och 32 deltidssamarbetande samt 30 säsongsanställda. Redaktionen hoppas innerligt att inget företag i byn blivit bortglömt. I så fall ber vi om ursäkt i förväg och lovar att komplettera listan i nästa nummer.

(TORBJÖRN...forts fr sid 4)

tade hos hade de full förståelse för att jag drog åt skogen. Stockholm är ingen plats att bo på om man inte behöver. Och eftersom jag började med att bestämma var jag ville bo, så fanns det inte många alternativ till jobb annat än att starta eget.

- Ganska tufft egentligen, säger Torbjörn, men jag hade ändå rätt goda förutsättningar. Jag fick hyra in mig hos Anders Söderlöf på Löa Snickeri och hade således tillgång till ett fullt färdigt snickeri utan alltför stora investeringar. Dessutom fick jag redan från början en hel del jobb från min tidigare arbetsgivare. Jag gör taklister och en del annat specialarbete för dem.

- Samhället hjälpte mig också i starten. Dels med ett s k starta-egget-bidrag som motsvarar sjukpenningen i sex månader, dels med bidrag till att köpa in den virkestork som jag ville komplettera snickeriet med.

Flygande start

Det blev således något av flygande start för Lies snickeri och han håller sig svävande än.

- Jag kan inte klaga, säger Torbjörn, jag har gott om jobb. Det mesta får jag fortfarande via Nordisol i Stockholm. Jag har inget kontrakt med dem, men de ger mig chansen att vara med och konkurrera om de specialjobb som de behöver hjälp med. Senast gällde det taket i baren på Hotel Sheraton som har rustats upp för att bättre hänga med i den lyxstil som är standard för storhotellen numera.

- Jag undrar om de internationella festprissar som kommer att sitta och titta i det där taket någonsin funderar på att det faktiskt är gjort i Löa, säger Torbjörn.

Specialjobb

Alla jobb kommer dock inte från Stockholm. Alltfler lokala kunder hittar också vägen till Lies snickeri, särskilt när de vill ha hjälp med någonting speciellt.

- Det är ju då det finns anledning att komma till mig, menar Torbjörn. Gäller det fönster av

standardmodell eller någonting annat som kan serietillverkas, så har jag ingen chans att prismässigt konkurrera med de stora firmorna, det brukar jag ärligt säga till dem som kommer och frågar. Handlar det däremot om ett fönster av lite udda format eller något annat som inte finns i standardsortimenten kan jag förstås hjälpa till. Likaså om någon vill ha något av ett särskilt trä, ett körsbärs- eller päronträd som vuxit på den egna tomten t ex.

Skärbräden, dorrar, furugolv och ishockeyrinkar är annat som kan beställas hos Torbjörn. Det tycks inte finnas just någonting för smått eller för stort för hans snickeri.

Torbjörn har blivit särskilt uppmärksammat för en del fina möbler som också varit med på utställningar. Möbler som han huvudsakligen gör efter kundens egna önskemål och ritningar. Men han drömmer om att kunna ta fram någonting alldeles eget, någonting som han skulle kunna lagertillverka och som skulle bli berömt som Dalahästen eller så. Lie-stolen t ex, han vet ungefär hur den ska se ut och hur den ska göras. Tiden har bara inte räckt till för att ta fram en prototyp.

Lediga helger

- Det där med tiden är alltid svårt, säger Torbjörn. Ofta tar jobbet mer tid än man räknat med. Så särskilt i början fick jag jobba ganska hårt. Då gick mest varje lördag och söndag åt i snickeriet - jag tyckte ju det var roligt också. Numera har jag lärt mig att anpassa tiderna bättre och jag har bestämt mig för att i princip inte jobba på helger och inte mer än 10 timmar per dag. Jag tror att det är viktigt för en själv att man ger sig lite ledigt ibland.

I augusti räknar Torbjörn för övrigt med att kunna anställa en hjälpsnickare och en sak säger han sig sakert ha lärt på de två år han nu varit i Löa: Han har satsat rätt, snickaryrket passar honom perfekt och han vill fortsätta att bo i Löa! ■

(PETER... forts fr sid 4)

överlevnadsbidrag

Det krävdes naturligtvis ett ordentligt lån för traktorgravaren och vänliga föräldrar ställde upp med borgen. Glesbygdsbidrag gives inte för en maskin.

- Men jag fick någonting som heter överlevnadsbidrag t o m maj månad i år, berättar Peter, och utan det hade jag inte klarat vintern. Jag har hittills precis kört ihop till amorteringarna på maskinen, så jag har fått leva på bidraget som ungefär motsvarar det jag hade fått om jag gått och stämplat.

- Det är rätt typiskt förresten, fortsätter Peter, att sådana där rättigheter får man hålla reda på själv, det har inte arbetsformedlingen eller någon annan myndighet berättat för mig. Det var Torbjörn Lie som tipsade mig om att jag kunde söka ett sådant här bidrag från Länsarbetsnämnden. Då fick jag hjälp från kommunen att göra en ordentlig kalkyl och så kom en farbror från Utvecklingsfonden ut och tittade på mig och min gravare. Och han tyckte uppenbarligen att det såg ut som om det var värt att satsa ett bidrag på oss.

Jobb växer inte ur marken

Men bidrag allena räcker inte för att hålla igång en egen firma, det gäller att få jobb också och sådana växer inte ur jorden ens för en grävmaskin.

- Det svåra är att komma ut, att tala om att man finns och få chansen att visa att man kan jobbet, säger Peter. Jag har ringt runt till varenda rörmokare, elektriker och andra som ofta behöver samarbeta med en gravare och jag har annonserat - men det är otäckt dyrt - och jag har lagt något papper i brevlådorna här i kring. Och en del napp blir det ju, men jag kan inte påstå att jag är överlupen med jobb.

- Jag har väl heller aldrig trott att jag plötsligt ska kunna konkurrera ut alla andra, säger Peter, det finns ju redan etablerade gravare i trakten som gör ett jättebra jobb. Men jag tror ändå att jag ska kunna slå mig in så småningom. Det jag kan konkurrera med idag är att jag kan ta jobb på

mycket kort varsel, ingen behöver vänta länge på att jag ska få tid. Och får jag så ett jobb här och gör det bra, så leder det kanske till ett annat osv. Det gäller förstås att folk blir nöjda med det jag gör, det är nästan viktigare för mig än för kunden.

Garderar med försäljning

Löagravarn låter som sagt ganska förtroostansfull, eller snarare - han har gett sig tusan på att det ska gå. För säkerhets skull garderar han med att jobba som försäljare också. Det ger inte heller några stora inkomster än, men det ger förvisso omväxling i jobbet. Högtryckstvättar, kalk och bergslagskaminer står på Peters sortimentslista.

- Jag har ringt runt till olika företag för att höra om de behöver någon försäljningsagent i området och några har nappat. Man kan inte bara sitta still och vänta om man vill ha något jobb.

Ett förslag har Peter och det är att någon startar en företagsekonomisk kurs i Löa för nyetablerade företagare.

- Inte för att jag tycker sådant är särskilt roligt, men det är nyttigt, lite ekonomi borde man nog kunna. Likaväl som det ordnas jaktkurser och annat här i byn kunde väl en lagom anpassad företagarkurs få tillräckligt med deltagare. Vi är ju faktiskt ganska många som har startat eget här på senare år.

Ulf avgår!

I presslaggningsögonblicket meddelar Ulf Johansson att han av hälsoskal måste avsäga sig uppdraget som ordförande i hembygdsföreningen.

- Jag har haft för mycket att göra helt enkelt, säger Ulf, jag måste tänka på mig själv och ta det lugnt ett tag nu.

En bestört styrelse tog emot beskedet den 9 juni och undrar vem som nu ska göra allt jobbet. Vice ordförande i föreningen är Rune Falk och sekreterare Stina Gottliebson.

SUSANNE OCH ANNIKA - LANTHANDLARE

Första året gick bättre än vad vi vågade hoppas

Att ta över och självständigt driva en liten livsmedelsaffär var ingenting som systrarna Susanne och Annika Aronsson, 26 respektive 22 år gamla, länge gått och drömt om.

- Nej, det bara blev så, säger Annika och låter som om det hör till vanligheterna att man blir med affär. Jag jobbade åt Svea här i affären ett par år, men hade väl själv ingen tanke på att ta över när hon sa att hon ville sluta.

Det var Susanne som först kom med idén. Hon arbetade då med ammunition och andra otäckheter på LIAB i Lindesberg och tyckte att affären i Löa skulle kännas säkrare och mindre explosiv.

- Så Susanne föreslog att vi skulle köpa affären av Svea när nu ingen annan ville ta hand om den, berättar Annika. Risken var att byn skulle bli utan affär och jag skulle mista mitt jobb. Så då tyckte vi att vi kunde försöka i alla fall.

Sade systrarna, fick glesbygdsstöd, tog banklån och registrerade firmanamnet Löa Handel HB som från den 1 april 1985 ersatte KV Specerier. Löaborna fick behålla sin affär och Svea Johansson fick en väl förtjänt pension efter 32 år som lanthandlare i Löa.

Hur mycket går det åt?

Det var nervöst och jobbigt i början.

- Även om jag hade jobbat åt Svea en tid så hade jag inte någon stor erfarenhet, säger Annika, och Susanne "hon visste ju inte nå". Svårast var förstås att veta hur mycket som skulle gå åt och hur mycket vi skulle ta hem av olika varor. Att stå utan varor när kunderna kommer och frågar är inte bra, men vi kan inte heller ta hem för mycket eftersom vi har så dåligt med lagerutrymmen och ingen leverantör tar tillbaka varor om vi råkat beställa för mycket.

- Jo, en gång fick jag faktiskt lämna tillbaka, minns Annika, jag hade skrivit fel och lyckats beställa en hel container med salt. De insåg väl att så mycket salt skulle vi inte sälja i Löa på många, många år!

- Men man lär sig med tiden och numera är det inte så nervöst med beställningarna. Dessutom har vi ju alltid Svea, som bor kvar ovanpå affären, till hands att rådfråga om saker och ting. Särskilt inför större helger diskuterar jag gärna med Svea om vad som kan tänkas gå åt.

Löa Handel är medlem i ICA. Det betyder att huvudparten av varorna levereras från ICAs centrallager och affären kan dra nytta av ICAs veckoannonser, informationsblad och extrapriser.

- Men vi är inte bundna av ICA, säger Annika, vi driver affären som vi själva vill och kan ta in varor från annat håll också, från lokala odlare eller så. Det gör vi också i bland, även om det är enklast att beställa allt hos ICA när de ringer två gånger i veckan och frågar vad vi vill ha.

Ingen revolution

Några större förändringar har inte övergått byns lanthandel sedan regimskiftet.

Systrarna Aronsson har inte haft ambitionen att göra

kunderna vill ha och köper, jag tror att vi gör klokast i att fullfölja den linjen, säger Annika. Att satsa på ett större sortiment av färskt kött t ex är inte möjligt i den här byn där de flesta frysboxar är fyllda med älg och annat hemmaproducerat kött. Men frågar folk efter något nytt försöker vi ta hem det och blir något bara liggande på hyllorna köper vi förstås inte mer av det.

Ett mycket väl varierat sortiment av bra ost är något som Löa-Bladets utsända noterar med särskild tacksamhet.

En ommöblering i butiken kanske kommer såsmåningom ändå och en ny mjölkdisk och chark står högt på önskelistan.

- Det stora problemet är att det är så trångt här, säger Annika, vi har inte plats för extra skyltningar eller aktiviteter som kunde locka kunderna.

Lediga dagar är lätt räknade

En annan stor bristvara är tid. Att vara lanthandlare betyder 10-12 timmars arbetsdag, ingen lördagsledighet, ingen semester och knappast ens möjlighet att stanna hemma vid sjukdom.

- Så länge det är roligt spelar det inte så stor roll, menar Annika, men det är klart att det blir jobbigt i längden och man känner sig väldigt låst ibland. Någon måste ju alltid vara här. Nu är Susanne barnledig det här året och vi var oroliga för hur det skulle gå. Men tack och lov kom Ann-Louise hit, bättre ersättare kunde vi inte få!

Ann-Louise Svensson har rötterna i Falkenberg. Det är inte bara jobbet i handelsboden som lockat henne till Löa, Lasse Elvenäs på Björknas lär ha haft en del med saken att göra också och Ann-Louise tycker att livet är toppen.

- Jag var skeptisk och nervös i början, jag har ingen erfarenhet av affärsjobb tidigare, men det här är ju det perfekta jobbet för en nyinflyttad. Man träffar folk hela dagarna och lär känna människorna i byn. Det är kul också att ha en chef som är jämnårig med en själv.

Köptroheten viktigast

Det är glada och entusiastiska ungdomar som har tagit hand om handelsboden i Loa. Ingen av dem ser väl det här som ett framtidsjobb, ingen av dem har överhuvudtaget funderat över hur länge de kommer att driva affären. Tanken att stanna i 32 år låter för närvarande inte lockande.

- Asch, sådant kan man ju inte veta i förväg, menar Annika, vi är glada att det här första året har gått så pass bra, omsättningen har faktiskt varit större än vad vi räknade med, det räcker för oss så länge.

Köptroheten är stor, Löaborna handlar i sin affär.

- Och det är ju det viktigaste av alltihop, säger Annika. Turisterna på sommaren och en och annan stökund utifrån räcker inte, skulle inte byborna komma och handla hos oss skulle vi inte kunna fortsätta. ■

En mila på sågbacken

Röken från en kolmila ska än en gång dra fram över byn till hösten. Ett gäng grabbar ska prova på att bli kolare under sakkunnig ledning av Ragnar Andersson. Milveden höggs i våras och den 13 juli ska karnkuben och det första av milan resas på sågbacken. Resten av veden måste

torka ett tag till och milan tänds inte förrän i oktober.

Den 13 juli är Örebro läns Hus-hållningssällskap på besök i Loa och det blir allehanda aktiviteter med friluftsgudstjänst, hantverksutställning, linberedning, visning av hyttan, ponnyridning, föredrag om Lasse-Maja mm mm. Start kl 11.00

Gör Löa till ett EKO-museum!

Gör Löa till ett ekomuseum!
Ingen plats i landet skulle passa så bra till det som Löa!

Det är Rune Ruhnbro vid Örebro läns Hembygdsförbund som föreslår det. Vid senaste mötet med Löabygdens Hembygdsförenings samordningsgrupp presenterade han sitt förslag och medlemmarna i gruppen tilltalades alla mycket av det. Val medvetna om, förstås, att det inte är någonting som ordnas i en handvändning.

Ett ekomuseum är inget akustiskt fenomen och det har heller inte mycket att göra med den gamla traditionella bilden av ett museum - en plats där man ska vara tyst och gå runt och titta på gamla saker som ligger instängda i montrar. (En bild som för övrigt inte stämmer särskilt väl in på något museum idag, de flesta museer är betydligt mer levande än så.)

Ett ekomuseum eller ekologiskt museum vill inte bara visa föremål, utan framför allt belysa hur den miljö vi har, hur det arbete vi gör och det liv vi lever hänger samman med tidigare generationers miljö och liv. Varför bor vi just här? Varför arbetar vi med det här på den här platsen och varför ser naturen ut som den gör? Det är sällan vi kan skylla på den sk slumpen, det finns sammanhang och rottrådar och förklaringar till det mesta långt bakåt i historien. Det är det ett ekomuseum vill visa. Ekologi betyder enligt ordboken: "Studiet av sambandet mellan levande organismer och den miljö som dessa lever i."

*

Ett ekomuseum kan vara kulturhistoriskt, naturhistoriskt eller industrihistoriskt eller lite grand av alla delar. Den stora idén är att man inte flyttar allt till en plats, utan istället låter museibesökarna åka runt och se museets komponenter i sin rätta miljö, på de platser där de alltid har funnits. Exempel på svenska ekomuseer är Långhundraleden i Uppland och Husbyringen i Dalarna. I vardande

är Västerbergslagens ekomuseum som sträcker sig från Norberg till Malingsbo.

Men vad är det då som gör Löa till en lämplig plats för ett ekomuseum?

- Helt enkelt det faktum att här finns allt som behövs för ett ekomuseum, svarar Rune Ruhnbro, och det inom ett begränsat geografiskt område. Problemet med andra ekomuseer är att man ibland måste köra bil mycket långa sträckor för att se alla sammanhang.

- Löabygden är unik, menar Rune Ruhnbro. Här finns spåren av en mycket tidig järnhantering, här finns industrihistoria som lätt kan åskådliggöras, här finns en bevarad och lätt återuppväckt bygdekultur, här finns kunskap om tradition i seder och bruk och en stark medvetenhet om bygdens historia och särprägel. Rent fysiskt finns mycket av det gamla bevarat och här finns stora möjligheter att ge en bild av hur järnhantering, jordbruk och skogssötsel har förenats i byn.

- Bygden har därtill en märklig överlevnadshistoria, fortsätter Rune Ruhnbro. Löa klarade pålagor och svältår, stod emot brukspatronernas valde, överlevde skiftande konjunkturer och stod ståndaktigt kvar när de flesta hyttorna förvärvats av bruksföretagen omkring 1860 och senare när den stora hyttöden härjade i Bergslagen. Och allt detta har påverkat byns och dess invånares liv och levne än idag.

*

Därför har Rune Ruhnbro föreslagit samordningsgruppen att den ska ta initiativ till skapandet av Löa Ekomuseum. De industrihistoriska ingredienserna, som i sig också rymmer mycket kulturhistoria, skulle då givetvis vara hyttan, sågen, kvarnen och det gamla gårdsmejeriet på Mårtensgård. Men skolan, missionshuset, affaren, gamla bron, Bergsmansgårdarna mm, själva bybildningen, jorden och skogen hör också till den ekologiska bilden, som visas dels med hjälp av dagens

(forts nästa sid)

Aktiv

SPORTKLUBB

Praktiskt taget varje löabo i något så när aktiv ålder måste vara medlem i Löa Sportklubb. Enligt senaste verksamhetsberättelsen räknar klubben för närvarande 212 medlemmar.

Av berättelsen framgår vidare att bordtennis-, fotbolls- och ishockeysektionerna hör till de mest aktiva och har hållit sig väl framme i Ljusnarbergskorpen. Ishockeysektionen dock främst i bandy. Sektionen hade ett rinkbandylag med i korpen som slutade på 4:e plats bland tio lag och i inomhusbandyturneringar i Linde och Grangesberg gick laget till semifinal resp kvartsfinal bland 40 lag.

Fotbollsspelarna kom trea bland 10 i Ljusnarbergskorpen och ett ungdomslag har deltagit i en inomhusturnering i Linde där kvartsfinalen nåddes bland 20 lag.

Discogympan för damer samlade ett 15-tal och barngympan (4-10 år) ett 10-tal deltagare.

En ny ishockeysarg har satts upp och i övrigt hör årsfest, lotterier och Löafesten till Sportklubbens årliga arrangemang.

EKOMUSEUM... forts fr föreg sid)

verklighet dels via ljud- och bildband, utställning av redskap, gamla bilder mm.

Andra avdelningar i ekomuseet kunde vara bygdespelet, milkolning, travtävling med arbetshästar, ett gammaldags jordbruk, fiske, mineralletning mm.

- Alla grundförutsättningar finns i Loa, säger Rune, det är bara två saker till som behövs: en mobilisering av människor i hela bygden för att realisera ett storstilat projekt och så pengar. Styrkan i den tradition som präglar Löabygden gör att jag tror att det förstnämnda borde vara möjligt, det där med pengarna är naturligtvis knepigare. Men något hopp kunde man väl ställa till Bergslagsdelegationen och alla de miljoner den fått, slutar Rune Ruhnbro. ■

Ännu ingen souvenir

De goda Löa-souvenirer vi efterlyste i förra Löa-Bladet har vi ännu inte sett mycket av. Skickliga hantverkare och härdiga hemslöjdare har kanske inte haft tid ännu.

När man ser hur ivrigt besökare i hyttan köper stenpåsar och vykort tycker man verkligen det är lite synd att det inte finns fler trevliga Löa-minnen i sortimentet.

Kaffeserveringsfrågan har inte heller kommit till någon lösning. Under speldagarna i hyttan ordnar hembygdsföreningen med kaffet liksom i fjol.

Övrig tid är resurserna att släcka turisternas kaffetörst mycket små. Anna Ericsson har dock fått hyttelagets lofte att på försök ordna någon enklare servering i hyttkammaren.

VISNINGSTIDER I HYTTAN

Löa Hytta visas varje dag i sommar fr o m 21 juni kl 13 och kl 15.

Under tiden 10 - 24 augusti endast lördagar och söndagar.

Övrig tid förhandsbeställning hos:
Arne Ericsson 0580-300 04 eller
Ulf Johansson 0581-421 32

UTFLYKTSPLANER

Hembygdsföreningen planerar att anordna en resa till Granbergsdal och Långban i början av augusti. Preliminärt datum lördag 9 aug. Närmare information via anslag i affären.

LÖAFESTEN

Lördagen den 28 juni är datum för årets Löafest. Festplatsen är vid lokalen som vanligt.

Kl 18.00 börjar familjeprogrammet med lokala förmågor

Kl 21.00 är det så dags för dans med Fashions orkester

Städhjälp onskas!

Måndagden den 23 juni kl 18.00 ska festplatsen vid lokalen städas! Sportklubbens medlemmar m fl är hjärtligt välkomna att hjälpa till!